

DÉLMAGYARORSZÁG

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal Szeged,
Korona-utca 15. szám
Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal IV.,
Városház-utca 3. szám

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24.— fél évre . . . K 12.—
negyed évre . K 6.— egy hónapra K 2.—
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:
egész évre K 28.— fél évre . . . K 14.—
negyed évre . K 7.— egy hónapra K 2.40
Egyes szám ára 10 fillér.

TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 305 Kiadóhivatal 836
Interurbán 305
Budapesti szerkesztőség telefon-száma 128—12

Szegedi művészek sikerei idegenben.

Az az öreg közmondás, hogy senki nem lehet próféta a saját hazájában, — mintha csak Szeged számára készült volna. Mert Szegeden senki se lehet próféta, sőt Szegeden nem is boldogulhat. Különösen ha a művészet s a tudomány, szóval a szellem apostola, akkor százszorosan nem!

És a szívünkbe markol, a lelkünkbe mardos, amikor szegedi művészeink idegenben aratnak diadalt. Ilyenkor fölkiáltunk: Ki hitte volna? — És tovább megyünk.

Szeged négy név diadalára ocsudhatott fel a napokban. Még pedig:

1. *Hollós József* dr orvost kitüntette a francia akadémia.

2. *Pick Lajos* szobrát megvásárolta a magyar állam.

3. *Nyilassy Sándor* festményét megvásárolta a király.

4. *Juhász Gyula* egyik költeményét első díjjal jutalmazta a Kisfaludy Társaság.

A négy név viselője négy szegedi uttörő. A négy földi sikere olvasásakor Szegeden is fölocsudtunk pillanatokra. Fölocsudtunk, mintha a hitetlenség álma szakadt volna meg kissé. Igen, és tovább alszunk, kevés álommal, hitetlenül.

Annyi hitetlenséggel, annyi elfogult kegyetlenséggel talán sehol sem osonnak el

a zsenialitás, a talentum mellett, ahogy Szegeden. Itt, ha feltűnik egy-egy merész, harsányszólású valaki, gyűlölettel fülelnek föl. Semmibe se veszik, csak gáncsolják, csak letörik, ha bírják. Csak akkor ismerik el, ha elcsöppent innen a nemzeti metropolisból, a meddőségek és a kinok édesbus birodalmából.

S hogy Szegeden a szellem emberét még *azután* se becsülik meg, amikor másutt már ünnepelték, arra legekleatásabb példa az a négy szellem, akiket föntebb említettünk. S akiket — sorra véve — így intéznek el itthon:

1. *Hollós József* dr a kitüntetés után is ugyanott van Szegeden, ahol a kitüntetés előtt volt. Csak semmi szépítés! Micsoda nagyjelentőségű, vagy *legalább emberséges* köszöntés, méltánylás érte Szeged szabad királyi város részéről? Az itteni kulturális egyesületek szempontjából? Hogy a barátai s tisztelői meggratulálták? Vagy hogy a szegedi közkórház, melynek orvosa, nem dőlt még rá? Avagy hogy betegeinek nagyrésze szegénységök miatt sirva-nevetve hálálkodnak? Ellenben: mit tesznek az érdekében? Hogyan sietnek az üdvözlésére, miként fejezik ki, hogy örülnek, hogy büszkéik rá, minekutána Franciaország akadémiaja kitüntetett tudósai közé emelte . . .

2. *Pick Lajos*. Szegeden ismert, sokak előtt kedvelt név. Csak azt nem igen tud-

ják meglátni, hogy *Pick Lajos* legelsősorban *szobrász*. Művész! Nem akarják elhinni, hogy *Pick Lajos*, ez a gazdag, uri fiú a művészet egyszerű, szerény rajongója lett, kinek számára a világ vonalak és harmóniák szimfóniája. S ha én vagy valaki más fölkiáltana, hogy a magyar szobrászat modern, új prófétája született meg *Pick Lajos* személyében, hát ha nem is pusztában, de tanyavilágban elhangzó szó volna a kiáltás. És csak jellemzi e cikk tendenciáját, hogy *Pick Lajos* az ország fővárosában megnyerte a magyar állam díját, örök kincsül megvette a szobrát, — addig pedig *Pick Lajos* Szegeden még nem állított ki, Szegeden még nem győztek meg érdekes, nagyjelentőségű művészetéről.

3. *Nyilassy Sándor* esete is érdekes. Ez a szegedi piktor összeütközésbe került a többi szegedi művésszel. Miért? Mert érezte, hogy a mai műpártolás mellett jó lesz, ha egyedül is meg tud élni. Mert a szegedi művészek a mai helyzet mellett csak rajongani és éhezni tudnak. Na meg kétségbeesni. Még jó, ha Szegedről el tudnak idejében tűnni. És amikor *Nyilassyt* az a kitüntetés érte, hogy munkájára a legelső magyar ember nézhet királyi termében, ugyanakkor a kétségbeesés marcangol bennünket, mikor látjuk, hogy szegedi művészifjak mennyit nyomorognak, mint törnek le vagy hogyan

A szerelmes színész.

Irtó *Solymosi Elek*.

A vidéki színész, aki nekem a minap elbeszélte az első szerelme történetét, egy más esetet is elmondott az életéből.

— Az én színész-életem — mondta a szerelmes színész — tele van felejthetetlen jelekkel. Mert kérem nem mindennapi eset az, ha egy csunya nő, aki a maga rutságáról semmit sem tud, szerelmes lesz egy Adoniszbá. Kérem, engem a színészetnél mindig így neveztek. És még kevésbé mindennapi cabaret az, ha a rutságverseny eme nyertese megbolondul a nagy szerelemtől. Igen, uram. Ugy nézzen rám, hogy a magam idejében a vidéknek csak egyetlen híres szerelmes színésze volt: a cédrustermetű *Viszoky Vencel*, akiért a lányok megszoktak bolondulni. És az én voltam. Apám horvát volt, az anyám pedig cseh származású, de a magyar színészetnél reám ragadt az *Adonisz* név. Eleinte haragudtam érte és csufolódásnak tekintettem az esetet, de amikor *Timár Jancsi* kómikus barátom megmagyarázta, hogy az az *Adonisz*, akiről engem elkereszteltek, valóságos isten volt, attól kezdve megköveteltem, hogy *Adonisz*nak szólítsanak. Régi névjegyeimet menten összetéptem s az ujakra a *Viszoky Vencel* helyett *Adonisz Vencelt* írtam.

1870-ben Szalontán játszottunk. Ott történt a rutsági-díj nyertesével való esetem. Ez a kisasszony olyan szerelmes volt belém, mint egy kis macska. Nem csodálkoztam rajta. Sőt természetesnek találtam. Hölgym viselkedéséből szakértelemmel állapítottam meg, hogy belémbolondult s miután — rutságára való tekintettel — nem akartam kötélni állami, biztosra vettem, hogy lelki egyensúlyának okvetlenül föl kell billennie.

A szerelmes kis macska minden fortélyt megpróbált, csak hogy engem viszontszeremre gerjeszen. Még javasasszonyokhoz is fordult. Többször meglesett az utcán és hozzám csatlakozott, csak hogy velem beszélhesen. Ömlengő leveleket írt hozzám s a levél vége mindig az volt, hogy ő tőlem csak egy csókot akar kapni, mert tudni szeretné, hogy minek élt a világon. Egyizben az volt a levél vége, hogy esküszik mindenre, ami szent, hogy ezt a csókot meg is fogja kapni.

Egy reggel azt olvastam a „Szalonta és Vidéké”-ben, hogy X. Y. festett arcú leány az utcán megőrült, s miután folytonosan a *Viszoky* nevét kiabálta, nyilvánvalóvá lett, hogy a szerelmes színész iránt való szerelme kergette az örületbe.

Persze, rögtön a leányhoz siettem. A szívem teljesen megpuhult. Vádolt a lelkiismeret, hogy a szerencsétlen életét egy ron-

gyos kis pusztól tegyem függővé. Becsengettem a lakásába. Mikor az ecetszagú szobába léptem, a leány az ágyban a fal felé volt fordulva. Elrémülve halottam a halálhörgését. 60 éves anyja az ablaknál ült és harisnyát foltozott. 60 évesnek látszott, de konstatálnom kellett, hogy az ő szerencsétlen leányánál sokkal szebb volt. Nagyon örült a látogatásomnak. Alig lelte helyét. Az ágy mellett levő széket kétszer-háromszor is megtörülte a köténnyel, s azt mondotta, hogy csücsüljek le. Hamarosan elmondotta a leánya élettörténetét, hogy „hütlén barátja” miatt hagyta el, mert észrevette, hogy a leány belém szerelmes, hogy tegnap óta folytonosan a *Viszoky* nevet kiabálja s még álmában is a *Vencelt* nyöszörgi.

Megilletődéssel kérdeztem:

És már a halálhörgésnél vagyunk?

— Oh dehogy. — felelt az öreg asszony, — ez nem halálhörgés. Isten ments, hogy már ott tartanánk.

— Hát mi ez, ha nem halálhörgés? — kérdeztem.

— Semmi más, csak amolyan jóízű hortyogás, — válaszolt a néni. — Mindjárt megtetszik róla győződni.

A néni fölkelte a leányát és így becézte: